

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

4 de Baptismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

† autem, alius a baptismo D. Ioannis, qui erat penitentiae tatum, *Math. c. 3.* Baptismus nomen generale est, ad omnem lotionem seu ablutionem pertinens, ex vi nominis a Graeco βαπτίζω, abluo, immergo. Et D. Athanasius *lib. de diversis quæst. q. 13.* octo species baptismi describit, nempe primum diluuii, quo peccata excissa sunt, *Genes. cap. 7. & 8.* 2. in maris rubri transitu, *1. ad Corinth. c. 10.* in quo, aqua, nubes, & ignis, & in nostro aqua & Spiritus sanctus. 3. legalem, quo immundi lauabatur: & ita purificati redibant in castra, *ecclesia. 34. Marci 7. Iudith 12.* 4. D. Ioannis baptisma, introductorium nondum tamen omnino spirituale, sed ad penitentiam solummodo, *Actuum, 1. & 19. & D. Iuan. Euang. c. 1.* *Marc. 9.* 5. Domini nostri Iesu Christi, totum spirituale. 6. lacrymis constans, vere laboriosum, *Psal. 6. vt. laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo.* 7. per martyrium & sanguinem, quo dominus noster Iesus Christus baptizatus est, *Marci 10. Lucæ 12.* 8. non salutare, quod sine fine punit peccatores. Breuius nostri omnes distinguunt baptismum tripliciter, sanguinis, fluminis, & fluminis, c. *baptismi, de consecra. dist. 4. c. catechumenum, eod.* Sanguinis, cum quis martyrium fert ob Dei nomen, antequam baptizetur aqua: qualis latronis in cruce, & sanctorum innocentium, *d. can. baptis. & c. catechumenum, ca. firmissime, 15. q. 1.* Cyillus Hierosolym. *catech. 3. illuminato.* Id ipsum & Basilus Magnus, de Spiritu sancto, *c. 15. reitens,* inquit, terram saluator per crucem & in latere vulneratus sanguinem & aquam emisit: ut alii quidem pacis tempore in aqua baptizarentur, alii autem tempore persecutionis in propriis sanguinibus. Fluminis baptismus est, quando quis per sanctum Spiritum mundatur, dum fidem suam coram persecutore conficitur, & dum inuito errore ductus, credit se fuisse baptizatum hoc baptismo, & baptizatos fuisse apostolos & discipulos tradit Cyillus Hierosolymita. *catech. 3. 12. 17. & Actuum 2.* Quamuis Tertullia, *probet, lib. de baptismo, c. 13. ca. quando, & can. seq. de consecra. dist. 4.* & apostolos fuisse baptizatos baptismo aquæ. Atq; Nicephorus Calisti *lib. 2. hystor. eccles. c. 3.* citat Euodiam apostolorum successorum dicentem in epistola, quam vocat *q. 8.* seu lumen, Christum dominum suis manibus baptizasse tactuammodo Petrum. Petrum autem Andream, & filios Zebedæi: hos autem alios apostolos. At discipulos 70. baptizasse Petrum & D. Ioannem dictum Theologum. Quamquam apud D. Ioannem dictam sit, *c. 4. & ca. quando, de consecra. dist. 4.* quod Iesus non baptizabat, scilicet per se, sed discipuli eius in nomine eius. Basilus Magnus, baptismum ignis etiam dicit probationem, quæ fiet in iudicio, *D. Basil. Mag. lib. de Spiritu sancto, c. 25. ex c. 3. D. Matthei, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & ignis.* & *1. ad Corinth. c. 3. vnusquisque opus quale sit, ignis probabit.* Dicimus autem baptismum fluminis, & fluminis liberare a peccatis originali & actualibus, *can. regenerans, & can. paruuli, de consecra. dist. 4.* atque tantumdem operari fluminis: ac baptismum fluminis: quando non per contentum omitterit baptismus aquæ, sed in articulo quis necessitatis incidit, qua non potest assequi baptismum aquæ, *d. ca. baptis. vicem, in 2. de consecra. dist. 4.* ¶ Baptismus fluminis sacramentum est in ablutione corporis adhibita præscripta forma verborum. Et ibi duo obseruanda, aqua pro materia, & verba pro forma, ex quibus animæ mundatio iudicatur, & regeneratio. De materia, dictum nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest intrare in regnum Dei, *D. Iuan. euang. c. 3. in ca. non te, de bapt. ca. regenerans, & de consecra. dist. 4.* ¶ Et aquam naturalem non necessarium esse dicentem decreuit concilium Tridentinum esse anathema, *s. c. lro. 5. tit. de sacra. bapti.* Et in concilio Florentino id ipsum statutum, hancque aquam veram esse, & naturalem debere: nec interesse sitne frigida, vel calida, prohibitis aquis factitiis, qualis rosacea, 5. mufcata, alijve similibus & aliis liquoribus: ¶ Nec tamen omnis aqua naturalis, per se ad remissionem peccatorum efficax, nisi Spiritus sanctus in eam descendat, eamque consecret, *ca. per aquam, de consecra. dist. in. can. paruuli, eod.* Quod fit accedente verbo ad elementum, & forma adhibita, *can. de rabe, 2. q. 1. ca. pen. de baptis. virtus enim Domini nostri Iesu Christi operatur in hoc sacramento, can. baptis. in 1. de consecra. dist. 4.* Atque ita verus baptismus delet ita peccatum originale, & actuale, *ca. regenerans, & can. paruuli, de consecra. dist. 4.* Cum enim duplex sit homo, ex anima & corpore compositus: duplex quoque purificatio, corporea quidem, & incorporea: corporea vero fit corpori, & aqua sane mundat corpus, spiritus autem signat animam, vt ablutit in corpore aqua munda, & repargit in corde, accedamus ad Deum, vt scribit Cyillus Hierosolymita. *catech. 3. illuminator.*

¶ Qui t. & postea tradit *catech. eadem 3.* causas, cur potius materia eius sacramenti aqua, quam aliud, primum, inquit, quia vnus ex quatuor elementis. 2. quia cælum, angelorum habitaculum, at ex aquis sunt cœli. 3. terra hominum locus: at ex aquis etiam terra. 4. ante rerum omnium creaturam distinctionem sex dierum, spiritus Domini ferebatur super aquas. 5. principium mundi aqua. 6. principium euangelii Iordanis. 7. liberatio Israel a Pharaone per mare facta & liberatio a peccatis mundi per lauacrum est aqua in verbo Dei. 8. vbiunque fœdus inter Deum, & homines: ibi & aqua. Post diluuium fœdus percussum est cum Noe, fœdus cum Israele in monte Sina: verum hac non sine aqua, & lanarubea. Prius Hebræi enim transiit Iordanem, deinceps in cælum raptus est: ipse ablutur summus sacerdos factus. Symbolum Baptismi, erat labrum positum in tabernaculo veteris testamenti: Finit & initium noui, est baptismus. Referam & quædam, quæ non erunt indigna lectu, conspirantia ad huius aquæ materiam ex prædictionibus factis antiquorum prophetarum, vel ex typo seu figura legis antiquæ. Et primum annoto, istius baptismi aquæ præfigurationem, in baptismo Aaron & filiorum eius, in Exodo, *cap. 29.* Secundo audi Rabinum Barrachiam, dum explicat illud, *Quid est quod futurum est, in c. 1. eccles. Sicut fuit redemptor,* inquit, primus, sic erit & vltimus: redemptor primus, scilicet Moyses, fecit ascendere puteum, sicut habetur *Numer. c. 21.* Sic redemptor vltimus, qui est rex Messias, faciet ascendere aquas: sicut habetur in *Iobele c. fin.* Et fons de domo Dei egredietur, & irrigabit torrentem spinarum: Per torrentem autem spinarum, intelligitur multitudo peccantium. Prædictam & illud per Esaiam, *c. 44. noli timere serne meus Iacob, & rectissime quem elegi, effundam enim aquas super stertentem, & fluentis super aridam, effundam Spiritum meum super semen tuum, & c. 4.* Et per Ezechielum, *c. 36. effundam super vos aquam mundam, & emundabimini ab omnibus iniquamentis vestris.* Explicat & r. Rabini in libro *Iouia Hierosolymita. illud Genesios, 49. cap. Lauabit in vino vestimenta sua, & c.* de baptismo, a sancto Messia postmodum ordinando. Adde 6. Zachariam, *cap. 13.* dum ait, *in illa die erit fons patens domui David, & omnibus habitantibus Hierusalem, in ablutione peccatorum, & menstruate.* Postquam & 7. Esaias *cap. 14.* dixit de lauatore, *ecce Deus meus, si dicitur agam, subdit, baurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris, de fontibus, id est, de latere, ex quo exiit sanguis, & aqua, D. Iuan. euang. cap. 19.* Vide & ad id faciem textum in c. fin. Esaiæ, ibi, *ecce intelligit serum meum, & c.* quem de Messia intellige secundum paraphrasin Chaldaicam. ¶ Sed t. & apud Ethnicos expiationes, & veluti purgationes per aquam fiebant, & qui superis sacrificabat, se aqua immergebat, vt innuit *Vulgillus, 4. En. ibi, Tu genitor cape sacra manu, patriosque penates, Me bello ex tanto digressum, & cede recenti Attrebare nefus, donec me summo vino Abluero.* Et expiati aqua crimina posse antiqui putarunt testimonio *Quidii, 2. Fastor.*

*Omne nefus, omnemq; multo purgamine carissum
Credabant nostri tollere posse ienas.
Gracia principum moris fuit: illa nocentes
Impia lustratos, ponere facta perat.
Abiudem Pelens, ipsum quoque Pelæ Phoci
Cede per Homonias soluit Acastus aquas.
Et postea,
Ab nimium faciles, qui tristia crimina cadis,
Fluminea tolli posse putatis aqua.*

Narrat Athenæus, *lib. 9. Dipnosopbi. cap. 27.* quod xpsus erat antiquis aqua, in qua torrem ex ara capientes tingebant, super qua sacrificia peragebant, ea que aqua circumstantes asperxerunt, ac purgasse. Meminit & delotione Atheniensium, qua purgabatur extercandos. Ceterum Ethnicis quidem vsurpata est ad expiationem aqua, quæ tamen non sufficit: ideo nec baptismus illorum sanctificabat. Sic D. Ambrosius, *tomo 4. lib. de his qui inuolunt. mysteris, cap. 5. & 6. cognosce quia aqua non mundat sine spiritu.* ¶ Ideoque t. legisti, quod tres testes in baptismate vnus iunt, aqua, sanguis, & spiritus, *2. D. Iuan. c. 1.* Quia si vnus horum detrahas, non stat baptismatis sacramentum. Quid enim est aqua sine cruce Christi? elementum commune sine vilo sacramenti effectu. Nec iterum sine aqua, regenerationis mysterium est: nisi enim quis renatus fuerit ex aqua & spiritu, non potest ingredi in regnum Dei, *D. Ioa. euang. c. 3.* Et postea idem Ambrosius *vic. c. 1. tur. quod non sunt vaseque aquæ, sed in natatoria piscine dictum est, descendere angelus & mouere aquam, si d. nemo sanabatur, quin descenderet*

angelus. Monebatur aqua propter incredulos, ibi creatur operabatur, angelus scilicet: hinc autem Christus auctor creature: illis signum, tibi fides: illic angelus descendebat, hic Spiritus sanctus, & descendit columbe specie Spiritus sanctus super Christum, D. Ioan. euang. cap. 1. cum baptizaretur. Et Diuus Chryllostomus de aqua baptismi loquens, tomo 1. homil. super psalmum 22. Hec aqua, inquit, primum tenet in elementis, sed cum istud elementum acceperit Spiritum sanctum, fit sacramentum: & iam non erit aqua potationis, sed sanctificationis: non erit aqua communis, sed refectionis. Per istam aquam educit purgatus, facit perfectos, ratione claritatis & gratia illuminans, & replens eos, ut ubi abundauerit peccatum, faceret diuinites in gratiam. ¶ Forma substantialis ideo cum immersione baptismi est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, c. 1. de baptismo. c. quodam, c. multi, distin. 4. Basil. Magn. lib. de Spiritu sancto, c. 12. Nec alio modo verba illa proferri debent. Quia de re exemplum singulare exstat apud Nicephorum Calixt. lib. 16. histor. c. 15. Cum enim, inquit, quidam Episcopus Arianus, cui nomen Deuterius, baptizaret Constantinopoli quendam dictum Barbam extra formulam ecclesie, veluti traditionem abolens, dicens: Baptizatur Barbas, in nomine Patris, per Filium, in Spiritu sancto: ecce vnda, qua in sacro lauacro erat, repente euannit. Et Barbas inde profugiens, hoc miraculum omnibus promulgauit. Eunomii Euticani heretici baptismum corrumperant: non enim in trinitate, sed in Christi morte baptizabant, ut ait Socrates, lib. 9. historia tripar. c. 40. Actum 2. Fuit tamen in ecclesia primitiua aliquandiu formula baptizandi, in nomine Iesu, ut nomen eius propagaretur inter Iudeos, glosa in ca. a quodam, de consecrat. distin. 4. Interp. c. 1. de baptis.

10 ¶ Adhibentur tamen huic sacramento ab ecclesia alia ceremonie, quae vim sacramenti exhibent, & veluti ante oculos proponunt. Quare ita apud Clementem lib. 7. constit. apostol. c. 23. de baptismo sic Apostoli statuunt, baptizandum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Sed prius baptizandum vnguentum oleo, de hinc baptizandum aqua postremo consignandum vnguento: ut vnctio, sit participatio Spiritus sancti: aqua, sit symbolum mortis: vnguentum, signum pacis. Et si desit oleum vel vnguentum, sufficit aqua & ad vnctionem, & ad signum. Et ad vnctionem morientis vel potius commorientis. Addunt Clemens, d. lib. 7. ca. 39. 40. 41. 42. ante baptismum Catechumenos in fide renuntiare oportere operibus diaboli, & mundi, & cultui principis eius, angelis & machinationibus eius: postea confiteri debere fidem, Credo, &c. priusq; oleum benedictum esse debere, in remissionem peccatorum. Et Dionysius Areopagita tradit, lib. de ecclesiast. Theolog. c. 2. in primis interrogandum esse baptizandum, antequam ecclesiam ingrediatur, num velit esse eius professionis? id est, num velit esse fidelis: & post confessionem, sacerdotem ei imponere manum, eumq; signando iubere sacerdotibus eius deferri virum, & anadochum, id est, eum qui eum duxit seu fidei iustorem, seu patrem lustricum, quem vulgus vocat parinum. Dehinc eum iubere, introductum exui, per ministros in occiduis intentum, ad quam partem manus leuantem iubet ter exsufflare diabolo, & ita mori priori vitæ. Iubendum ei ter renuntiare Satanz, & ea quæ sunt abrenuntiationis, confiteri: ter postea confiteri, & eloquia Dei promittere seruaturum, hinc fieri orationem super eum, exui omnino, vngendo oleo vnctionis ter, tribus crucibus postea sanctificandam aquam, nominari eius nomen a sacerdote, præsentem attestante anadochoternis immersionibus & emersionibus baptizandum, in testimonium, quod tribus diebus Christus in sepulcro fuit, cuius munere sanctificatur: vnguento postea signandum in testimonium, quod patreiceps potest post hac fieri Eucharistia: veste noua induendum, tanquam nouam vitam innocentem adeptum. Et rursum idem Dionysius Areopagita scribit, de ecclesiast. hierar. cap. 7. iisdem abrenuntiationibus & solemnibus obseruatis, pueros baptizandos. Nam ibi & puer, non anadochus vere eadem facit, neq; enim hoc, inquit, ait puer, sic ego pro puero abrenuntiationes aat sacras confessiones facio: sed quia puer abrenuntiat, hoc est, confiteor pueri credere in sensum sacrum. Nihil ergo ut existimo insequens, si secundum diuinam anagogen puer educatur, duce & anadochum (id est, patrem lustricum) sacrum habens habitum si bi diuinorum insinuantem, & custodem peritum a contrariis. Refert & Tertullianus, lib. de corona milit. & de baptismo, has sollemnitates baptismi ab Apostolis originem ducere. Renuntiatio nem fieri diabolo, pompæ, & angelis eius, adhiberi manuum impositionem, inunctionem, & alia. Ex eorum institutione, priusquam ad baptismum ducantur ba-

pizandi, exorcismis & exsufflationibus clericorum prius Satanam ab eo obigi debere, & docet D. Chryllost. tom. 1. in homil. de Adamo & Eua. in cap. 15. ad Corinth. & D. Augustinus, ad Sixtum Romanum presbyterum. Siftendum primum puerum ante fores templi baptizandum, & nomen petendum illius, diximus ex D. Dionysio Areopagita probari, & ex concilio quoque Carthaginensi 85. cui interfuit D. Augustinus. Exsufflationes diaboli fuisse factas in baptismo probant DD. Chryllostomus, homil. de Adamo. Augustinus, de ecclesiast. dogmat. ca. 31. & epist. 105. & lib. 4. de simbolo ad Catechumenos, & lib. 2. de gratia Christi & peccator. Origen. cap. 40. Quid autem ista significant, vide in capit. postea, vique ad cap. venit sacerdos, de consecrat. distin. 4. quart. De sale quod baptizandis imponitur, Origenes meminit Catechumenos alloquens, homil. 6. in Ezechiel. Quod postea exorcizandus diabolus, docet D. Augustinus, libro de fide & operibus. Fiebant autem exorcismi, teste Dionysio Areopagita, adhibitis super baptizandum grauibus verbis, impositione manuum super caput, & signo Crucis. Catechismum olim exorcismus in adultis baptizandis sequebatur, cap. sine parvuli, vsque ad capit. venit, de consecrat. distin. 4. August. lib. de simbolo ad Catechumenos. & adultos baptizandos oportebat prius symbolum fidei dicere ex concilio Laodiceno, in conc. Laodicensi. ca. 46. c. baptizandos de conse. dist. 4. Instruebantur quippe ante baptismum Catechumeni, ut plerumque per octo menses, vel tempore alio arbitrario, cap. Iudai, cum sequentibus, de consecrat. distin. 4. Inducebatur & adultis baptizandis penitentia interior non exterior, ca. omnis, & seq. ca. sine penitentia, de consecrat. distin. 4. Adhibuitur inter baptizandum & olim verbum, Epheta, quod est aperire, ex cap. 7. D. Matthæi, tangendo aures, Ambrosius lib. 1. de iis qui inuitant. mysteriis, & lib. 1. de consecrat. cap. 1. Rabanus, de instruat. clerico. Meminit & de luto, quod oculis imponitur cum sputo, D. Ambrosius, dicens adici, ut cogitemus humanæ naturæ infirmitatem, & agamus penitentiam, D. Ambrosius lib. 3. de sacramen. ca. 12. Renuntiationem quoque iteratam, quæ fit rursus in baptismo, esse ex institutione apostolica, constat ex Dionysio Areopag. Hieronymo, in cap. 6. Amos. Ambrosio, in episto. ad Colossen. lib. de sacramen. Augustino, lib. 2. de symbo. & 2. de gratia Christi, & peccatorum. Quod baptizatus post renuntiationem vngatur ter, ex traditione esse quoque apostolica decimus ex Dionysio Areopag. & Clemente, lib. 3. recognit. & alibi ut predictum est, Origenes, in Ezechiel. homil. 7. Ambrosio, lib. 1. de sacramen. cap. 2. Augustino, cant. ecclesiasticarum, 11. distin. Cur autem vngatur baptizandus oleo Catechumenorum in pectore, inter scapulas, & chrismate in vertice, docet etiam Innocentius 3. in c. 1. de sacramen. vnt. ap. Greg. Datam quoque antiquitus baptizato cereum accensum; nos docet Prudentius, in hymno ceres paschalis. Ataque baptismi ante necessitatem, debere consecrari docet Dionysius Areopagita, lib. de ecclesiast. hierar. par. 2. cap. 2. trina crucis impressione, cum oratione & invocatione, & hoc de congruo, non de necessitate, ut ait Bonaventura, in 4. senten. distin. 3. extra sacerdotem in ecclesia baptizantem: nam sacerdotes in ecclesia semper debent benedicere. Ita baptismatis aquam debere benedicere, dixit Basilius Mag. de Spiritu sancto, cap. 27. Cyprianus, lib. 1. epist. 12. Ambrosius, lib. 2. de iis qui inuitant. myster. c. 3. & lib. 1. de sacramen. cap. 5. Augustinus, lib. 6. de baptis. contra Donatist. & tracta. 8. in D. Io. & epist. ad Iannarium, 118. Proinde sacri fontes in ecclesiis parochialibus sunt, ubi tantum licet baptizare: exceptis quibusdam casibus, & si de filiis regum agatur, vel urgeat necessitas, quæ non patitur ad ecclesiam vsque differri baptismum, prout ex concilio Viennensi decreuit Clemens 5. in clem. vni. de baptismo. Trinam mersionem olim in aquam constat factam fuisse ex Tertulliano, & aliis, in memoriam triduanæ sepulture Domini, quod & alii omnes probant, D. Augustinus in can. postquam de consecrat. distin. 4. Leo. epist. 4. c. 3. Cyrill. Hierosolymit. catech. 3. mystagogica. Veruntamen, & vaicam mersionem & intinctionem etiam sufficere, cum forma placuit, concilio Toledo. 4. cap. 6. lib. 1. Registr. epist. 41. ca. de trina de consecrat. distin. 4. quia vna est resurrectio Domini, cum quo in baptismo, sepulti resurgunt. Antiquum quoque D. Augustinus tradit, epist. 23. respondens Bonifacio de ba. parvulorum, & lib. 4. de Bap. cont. Donatist. c. 14. suscipientem in baptismo, quem anadochum dici constat apud D. Dionysium Areopagitam, fidem & confessionem polliceri, vel testari de fide & consensu baptizati. Diximus & ex Dionysio Areopagita, baptizatum vngi debere chrismate, quod & Tertullianus, lib. 1. contra Marcionem. Ambro-

Ambrosius, *lib. de his qui in initiationem mystere. c. 6.* Rabanus, conciliumq; Laodicense probant, in concilio Laodicensi. Atq; velle alba indutos fuisse baptizatos, vulgare est, & plures testantur, *lib. 11. Hist. tripart. c. 14.* Ambrosius, *lib. 1. de his qui in initiationem mystere. c. 7.* ratione q; in promptu sunt, *ca. postquam, de consecrat. dist. 4.* De his omnibus etiam tractat Cyrillus Hierosolymita. *cateche. mystagogi. 3. c. 1.*

11 ¶ Cum h' his considerare etiam oportet personas baptizantis, baptizati, & sponforum seu anadochorum, qui patres iustitiae, patrimi, matrima, & vulgo. Nam hoc sacramentum non datur, nisi a sacerdotibus, excepta causa necessitatis: neque alibi baptizari quis debet extra necessitatem, quam in ecclesia per proprios sacerdotes, non in abbatia, non in monasteriis, ubi esse baptisteria prohibentur, *ca. pridem, 18. questio. 1.* In necessitatis causa autem quilibet potest baptizare hac forma, aspergendo in baptizandum aquam, ego te baptizo in nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti, *ca. diaconus, 93. dist. ca. constat, de consecra. di. 4. c. prater, §. verum, & §. porro. 32. dist. ca. si quis, 2. 4. quest. 1. cap. ista, & seq. 32. quest. 4. c. 1. de cler. non ord.* Etiam pater qui generavit: nec id eo a matrimonio vel copula vxoris arceatur, *can. ad limina. 30. q. 1.* Baptizari ita tunc pagano & Iudaeo possit, si in forma & intentione ecclesiae faciat, *c. Romanus, de consecrat. dist. 4.* & ab alio peruerso homine quolibet, dummodo ne male detur, *c. secundum, 19. dist. can. si inter. cum seq. de consecrat. dist. 4. ca. baptismus, ead. 4. dist.* Seipsum tamen nemo baptizare potest, quantumvis materiam & formam seruet, *can. de bitum, de baptis.* Inuenio tamen in concilio Elbertino, in 38. fideles quoscuque in casu necessitatis, longe ecclesia posita, posse Catechumenum de vita periclitantem baptizare, excepto bigamo, forsitan alii adfuit. Sed num ab haeretico baptismus dari possit, quaestione non caret. Ceterum, vt breuiter me ab ea expediam, placet & ab haeretico dari posse, si in forma ecclesiae baptizet, & si nihil demat ex substantiis: nempe vt aqua baptizet, & in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, *can. dist. 4. de Domini, §. quod vero, cum 2. c. seq. 1. q. 1. Magister Sent. li. 4. dist. 6.* Ita mihi videtur intelligendus D. Cyprianus, *lib. 1. episto. epist. 6. & lib. 2. episto. epist. 1. & episto. ad Iulian. & alibi, epist. ad Pompeianum contra epist. Stephani, & com. 2. & 3. c. 1. conc. il. Carr. ea de re. dum summis contendit argumentis, baptizare non posse haereticos, & ab iis baptizatos, esse non quidem rebaptizandos, etenim non fuisse baptizatos contendit: sed baptizandos in ecclesia, quod ipsi fidem ecclesiae non haberint, nec intentionem. Alioquin certe erronea esset opinio, nam ecclesia recte defendit, sacramento merito non pendere vitam ministrorum, sed a Deo, *D. August. contra Cresc. cap. 17. 20. 21. & 29. Optatus Mileuita. 2. contra Parmen. & 5. August. per Ioan. vrbat. 5. 1. par. cap. baptismus talis, de consecra. dist. 4.* Et ideo vere forma obseruata ecclesiae, esse baptismum. Suppleri tamen reliquas ceremonias placet, & inspersionem aquam cum hac conditione: Si tu non es baptizatus, ego te baptizo, &c. *can. 2. de baptis. ca. si nulla, de consecra. dist. 4. ca. ecclesia, vel aliter, & ca. solemnitas, de consecrat. dist. 1. Sic & in baptizatis per alios, quam per sacerdotes, vel per haereticos, vt per laicos in casu necessitatis, suppleandum est, in concilio Elbertino, ca. 38. vt exemplum firmat, quod refertur a Nicephoro Calisto, *lib. 3. histor.***

12 *eccles. cap. 37.* Accidit, inquit, ambulanti bus Christianis simul cum Iudaeo per loca deserti passim simul cantantibus, vt Iudaeus proxime se putans moriturum in itinere, Christianos obstretatus fuerit, vt se baptizarent: & coacti illi, cum non esset ibi nec aqua, nec sacerdos, tamen eum nudatum, arenam nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizauerunt: & statim Iudaeus bene se habuit. De quo consultus Alexandriae episcopus, obstupens, qua omissa erant tantum ex baptismo, suppleuit, addita aqua. ¶ Refertur & suppletas fuisse ceremonias in baptismo Iudaei pueri factas a pueris Christianis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, cum iuxta litus natus, atque initiatus esset ceremoniis ecclesiae. Miraculum certe, & diuinae potentiae exemplum, curatum fuisse Iudaeum per baptismum arenae propter eius fidem: verum baptismi illius forma sine materia fuit: & dubium, num quod corpori profuerat, animam etiam emundasset a peccatis. ¶ Sicut & legitimus, *lib. 2. Iurisdictional. in consuetudine. Lucae patri archie. Constantinopolitani, de infantibus, captiuis baptizandis, p. 146.* Agarenos seu Turcas petere ab orthodoxis sacerdotibus baptismum, non tamen bona fide, nec orthodoxo proposito, sed propter corporalem medicinam: persuasum est enim Agarenis, suos liberos a daemone vexandos, & oleo tanquam canes male, nisi baptismum a Christianis assequantur. Scriptum quoq; vero baptismate Constantinum Magnum

a lepra curatum fuisse, *Niceph. Callist. lib. 7. histor. c. 23. & 25.* Porro persona, quae baptizati possunt, sunt pueri, & adulti: exceptis expressis prohibitis. De adultis etiam haeretici sentiunt, & ante docuimus, quia & illi audiunt Euangelium, *Euntes in mundum vniuersum praedicate Euangelium omni creaturae, baptizantes omnes gentes, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Matth. 28.* Et rursum, *Marc. 16. c. maiores, de baptis. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: qui non crediderit, condemnabitur.* Quae verba de idoneis intelligenda, iuxta vulgarem iuris vtriusque regulam, vt gradatim, de munerib. Nam adulti dormientes, vel amentes, non possunt cum effectu baptizari, *c. maiores, §. sed adhuc, de baptismo, ap. Gregor. nisi & ante somnum, vel amentiam baptizari voluissent, d. c. maiores, §. item quaritur.* ¶ Item & baptizati semel, iterum baptizari non debent, *c. fin. de baptis. tit. ne san. baptis. reter. C. Clemens, lib. 6. constitutio. apostoli. ca. 15. ca. rebaptizare, de consecrat. dist. 4. Cypria. de baptis. Christi, & sermo. de ablutio. pedum.* poena vltimi supplicii indotta, *l. 2. ne sanctum baptis. reter.* & priuatione sacerdotii rebaptizanti, *l. 1. C. cod. tit. & aliquando 10. librarum auri, l. fin. C. cod.* Comprobatum hoc fuit miraculo, in Iudaeo aetustatore pecuniae per baptismi iterationem: is enim, vt refert Nicephorus Calixtus, & Socrates *lib. 1. 4. Infit. c. 17. & Socrates, lib. 11. hist. tripart. cap. 14.* se baptizati saepe fecerat, vt inde pecuniam acciperet: cum autem peruenisset ad Paulum Noaticum episcopum, & baptismum ab eo postulari, ipse illi promisit, sed antea instraxit in fide, & ieiunium imposuit: quo praeter spem imposito, Iudaeus vt suo voto potiretur, insitit: quod & non distulit Paulus, sed baptisterium repletum aqua ingredi iussit Iudaeum. Quo ingresso statim aqua euauit, & ministris putantibus aquam allicunde effusam, iterum aliam aquam infuderunt, quae & statim euauit. Quare Paulus cognita ad eum dixit, Vel ignorare videris te baptismum adidisse, aut flagitium, o homo facis. Ad quam rem nouam plaribus occurrentibus, cognitum est illum Iudaeum alias fuisse baptizatum. Vnus dominus, vna fides, vnum baptismum. Et explicat Cyrillus Hierosolymita. in procatheche. qui scienter rebaptizantur, Deum abnegare dicuntur, & grauissima poenitentia tantum reformantur, *can. eos quos, de consecrat. dist. 4.* suntque irregulares, *can. qui bis, & seq. de consecra. dist. 4.* nec ad ordines sacros debent promoueri, etiam si ignoranter bis baptizentur, *can. qui in aliquo, 51. dist. can. confirmandum est, 50. dist.* ¶ Sed & baptismum puerorum fatere necesse est, sic enim & fides recte sentit catholica ab apostolis morem retinens, *Dionys. Areopag. lib. de ecclesia. hierar. c. 7. In concilio Africano, apud D. Cypria. D. Aug. lib. 10. sup. Genes. cap. 23. & duobus libris ad Marcellinum. Hieron. lib. 3. aduersus Pelagianos in concilio Mileuitano. c. 77. can. non illud, de consecrat. dist. 4. & eos egere baptismum, vt pote secum ab vtero matris labem peccati ferentes, in iniquitatibus & peccatis conceptos, Psalms. 50. vt & in Adamo omnes moriuntur, 1. ad Corin. 15. & omnes ex eius fermento quippiam referunt. Et proinde mundatur isti quoque, necesse est lauari circumcisi, delebarur de libro vitae, *Genes. c. 17.* Originali peccatum quod traxerunt sine suo facto paruuli, per baptismum & sine illorum expresso consensu, remittitur: quod aliter in adultis, qui actuali polluti consensu, sine consensu expresso abluui non possunt, *ca. maiores, in princ. & §. 1. de baptis.* Vnde paruuli quam citius fieri potest baptizandi sunt, tum vt a potestate diaboli eruantur, tum etiam ob periculum imminentis mortis, cum qua sine baptismum damnantur in aeternum, *can. venerabili. de consecrat. dist. 4.* Debet tamen puer esse natus, nam intra vterum matris nequit baptizari, *cano. qui in matris, ead. 4. dist. de consecra. restantur autem parentes iustitiae fidem puerorum, & asserunt, quam ipsi tacite profitentur. Quare in pueris baptizandis obseruatum est a tempore Apostolorum, vt patres naturales infantes baptizandos tradant aliquibus ex fidelibus, qui offerentes sacerdotibus spondeant, se iuxta sanctam vitam eos educaturos, & fidem pro illis fateantur, & abrenuntiationes respondeant, *Dionys. Areopag. de ecclesiast. hierar. cap. 7. Diuus Augustinus lib. 4. de baptis. contra Donatist. & epist. 23.* Et Optatus Mileuita. *lib. 5.* fidem eius qui spondet pro baptizato, prodesse baptizato docet, *placuit, inquit, fides mulieris deprecantis pro filia salute Deo, cui dixit, quod si crederet in Christum, filia eius suscitaretur: ipsa autem respondit omnia esse possibilis Domino nostro Iesu Christo, dictumque ei, vade in pace, fides tua te saluum fecit, D. Mathai, cap. 15.* Accedit fides Centurionis salutis,**

pro puero rogantis, & obtinentis salutem, *D. Matth. 8. Luc. 7. Quinimo & hies secreta & tacita in corde, operata est in hemorroisilla curata tactu vestimentorum domini nostri Iesu Christi, D. Matth. 9.* In \dagger ecclesia primitiua baptismus duobus solemnibus diebus tantum extra necessitatis causam, quae accelerabat, fiebat: videlicet pasche & pentecostes, *can. de catechumenis, & ca. venerabilis. de consecrat. dist. 4. can. non ratione, vsque ad ca. constat, ead. 4. dist.* Et ideo his diebus consecratio fontis baptismatis fiebat. *Diem baptismi solemniorum pascha praestat, inquit Tertullianus lib. de baptis. cum & passio domini, in quam tingimur, adimpleta est.* Et postea, die pasche quo \dagger domini resurrectio celebrata est, \dagger gratia Spiritus sancti dedicata. *Ceterum omnis dies domini est, omnis hora, omne tempus habile baptismi: si de solemnitate, interest, de gratia nihil refert,* haec Tertull. Et Niceph. Calix. *lib. 2. hist. c. 34. In Thessalia, inquit, mos fuit, ut paschali die tantum diebus baptismus perageretur, quapropter multi eo sacramento non intincti decesserunt.*

18 \dagger Subinde \dagger qui praesentare possunt baptismum, omnes quoque fideles sunt tempore necessitatis: & sine ea quoque, nisi qui specialiter nomine prohibentur, ne patres iustitiae, seu spirituales, seu, ut dicunt, patrum sint. Prohibetur autem abbaibus, monachis, monialibus, vel religiosis personis, *c. non licet, in 1. de consec. dist. 4. c. placuit, in 2. 16. q. 1. 2.* si tamen tenent, eo patres sunt. Et in statutis militum Hierosolymitanorum, sic scriptum est, *ut. 18. c. 3. Non liceat cuiquam fratrum nostrorum in sacro baptismatis fonte recipere absque sui superioris licentia, nisi baptizandus esset filius Baronis, aut maioris domini.* Item qui non estiple baptizatus nec confirmatus, non potest alium baptizandum offerre, *can. in baptis. mate, & ca. in catech. de consec. dist. 4.* excepta causa necessitatis. Nam autem mater que proprium filium de baptismum leuauit, coniugale debitum possit reddere marito, tractatur tota 30. quaest. 1. Iure communi vnus tantum vir, vel vna tantum mulier suscipere debent in baptismum infantem, *ca. non plures, de consec. dist. 4. c. fin. de cognat. spirit. in 6.* quia baptismus vt adoptio, imitatur naturam, *5. minorem, de adoptio. vel duo ad summum, nempe vir & mulier, vt concilio Tridentino nuper cautum, in concil. Trident. 8. sessio. c. 2. reformationis.* Plures tamen aliquando adfunt, & si sunt, contrahunt & illi cognationem hanc, *d. c. fin. de cognat. spirit. in 6.* quae ex susceptione vel praesentatione in facie nascitur. Na ex hac praesentatione nascitur affinitas & cognatio spiritalis, & filius eius quoque dicitur, qui eum in fide instruit, & baptizat, *c. contracto. c. 5. de cognat. spirit. c. 2. eod. tit. in 6. can. in catechismo. de consec. dist. 4. c. si quis vnus, 30. q. 4. cano. sciscitatur. c. si quis, 30. q. 4.* Atque qui de fonte aliquem leuauerunt, vt prohi parentes, debent baptizatum filium docere in fide, in symbolo saltem & oratione dominica, *can. vos ante omnia, de consec. dist. 4. vt & ipsi baptizati adulti facti, tenentur ad fidem qua profe illi responderunt, can. paruuli, de consec. dist. 4.*

19 \dagger In summa \dagger baptismus ad consequendam remissionem peccatorum institutionem habet, originalis & actualis antea commissorum ab adultis, vt dictum est, & ita secundum Basilium Magnum, in exhortat. ad baptismum. *Baptismus, est captiuorum, & a ris alieni remissio, peccati mors, anima regeneratio, amictus splendens, character indelebilis, caeliter, regni caelestis conciliatio, adoptionis gratia.* Cui & subscribitur Cyrillus Hierosolymita. in procathechi. *Baptismus, inquit, captiuorum liberatio, peccatorum remissio, mors peccati, anima regeneratio, vestimentum candidum, signaculum sanctum & indelebile, curus ad caelum, delicia paradisi, regni caelestis conciliatio, christi magis adoptionis filiorum.* Et rursum idem, *catech. 18. illuminator.* Peccata qua baptismum antecesserunt, anima & corporis vulnera curat Deus per baptismum, ad reliqua autem futura sic nos communicamus omnes, vt mundam corporis hanc vestem custodiamus: nam post peccatum, macula peccati manebunt sicut plaga accepta in corpore, quamuis curata sit: cicatrix tamen manet: sic peccatum vulnerat corpus & animam, & manent signa cicatricum in omnibus. Et D. Cyprianus, *lib. 4. Epist. epist. 7. & lib. 3. ad Quirinum. c. 65.* Diaboli, inquit, nequitia obsedit corpus hominis vsque ad baptismum, postea cedit, nisi labatur in peccata. *Exemplum, Pharao qui nunquam in filios Israel operari quiescit, donec mari submergeretur: mare autem illud, exemplum futuri baptismi.* Nam sicut scorpiones & serpentes, qui in sicco praualent, in aquam praecipitatis praualere nequeunt: sic nec spiritus nequam, qui scorpis & serpentes appellantur: & tamen per nos, data per dominum potestate, calcantur: permanere vltro in hominis corpore non possunt, in quo baptizato & sanctificato incipit Spiritus Sanctus habitare. *Docet & D. Paulus, 1. ad Corinth. cap. 10.* Scimus tamen

per baptismum manere concupiscentiam, sed attenuatam, *can. per baptismum, de consec. dist. 4.*

\dagger In baptismum \dagger pertractando vitanda sunt haereses, prior illa \dagger Anabaptitarum seu rebaptizantium, vt supra diximus. Item alia quae vult dominum nostrum Iesum Christum baptizatum & a peccatis ablutum a D. Ioanne Baptista: tamen illo baptismum, ipse potius aquas sanctificauit, quam ab illis sanctificatus fuerit, *vide can. si baptizata est, & ca. non regenerantur, de consecrat. dist. 4.* De hinc & alia Messalianorum, quos \dagger xianus, id est, erantes dicebant. *Qui & \dagger dicitur, id est, sacrificatores: illi enim afferrebat nullam utilitatem ex sancto baptismate baptizatis accedere, & solam studiosam orationem effugate daemone: insuper vniqueque; nasceturum a progenitore suo, sicuti naturam, sic etiam daemone trahere famularum, quibus expulsi per orationem illam studiosam Sanctum Spiritum aduenire, & sentibilter & visibilter suam designare praesentiam, & c. vt est apud Theod. lib. 7. hist. tripart. c. 11.* Item & illa, quae impie aditrit, filios ex parentibus catholicis natos non egerit baptismum, sed in fide parentum saluari, *contra illud, nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, & c. D. Joann. c. 3.* Item cauendum est, ne dicamus campanas seu tintinabula, quae benedicuntur, & nomen vt discerni possint accipiunt, vt & alia inanimata res, eo baptismum, quo remissio peccatorum confertur, baptizari: quia inanimata res sunt. Sic & scriptum est in legibus capitularibus Caroli Magni latis Aquiligrani in artic. 18. *clochas no baptizent, nec chartas per peticas suspendant propter grandinem.* Non tamen nouum est, vel a fide Christiana alienum, campanas benedicere, & vngere, seu nomen eis dare. Nam & in Genesi c. 28. legimus, Iacobum surgentem mane, & memorem visus quo apparuit inibi illi scala ad caelum vsque pertingens, tulisse lapidem, quem capiti suo supposuerat, & erexisse in titulum fundendo oleum desuper, appellasseque nomen vt bis Bethel, quae prius Luza dicebatur.

De Confirmatione. Cap. 5.

- 1 Confirmatio sua descriptione, arma fortiora in pugna spirituali addit, videlicet Spiritum Sanctum.
- 2 Quae consideranda in confirmatione, de materia, personis confirmantibus, & suscipientibus confirmationem.
- 3 De Anadochis seu praesentantibus confirmandos, & qui possint esse.
- 4 Confirmationis facienda forma.

Confirmationis, \dagger sacramentum in ecclesia est catholica post baptismum conferendum, sine quo potest quidem homo saluari baptizatus: at sine eo bene esse non potest, vt pote cum per eam arma fortiora, Spiritum sanctum videlicet, quis accipiat, aduersus impetus daemone & altorem, quorum pugna spirituali continuo distringimur, *can. Spiritus sanctus, & ca. nouissime, de consec. dist. 5.* Ideo omnibus Christianis necessaria in ecclesia, *c. 1. de consec. dist. 1.* Scribit Nicephorus, *lib. 6. Hist. eccles. dist. c. 3.* Nouatum non potuisse habere Spiritum sanctum, ex eo, quod baptizatus non recepisset ab episcopo signaculum, quod confirmationem vocamus. Atque Eusebius Pamphili *lib. 6. c. 33.* de Nouato loquens, *Nouatus, inquit, Spiritu immundo vexatus, cum aliquantum temporis consumsisset apud Exorcistas, agritudinem incurrit grauem, ita vt desperaretur, vnde iacens in lecto, pro necessitate perfusus est, nec reliqua in eo qua baptismum subsequi solent, solemniter adimpleta sunt, nec signaculo christiatus consummatus, vnde nec Spiritum sanctum vnquam potuit promereri.* \dagger Considera \dagger in hoc sacramento materiam, personam, & formam, seu modum conferendi. Materia christiata est, quod consecratur in cena Domini, quo vitur tunc ecclesia, vsaque perpetuo, *Cypria. lib. 1. de vnct. christ. ma. & alii sacramenti. D. Dionys. Areopag. lib. de eccles. Hierar. c. 2. & 3. Clemens, lib. recogniti. 3. epist. 2. in concilio Carthag. 3. & 4. Fabianus Papa & martyr. epist. 2. ad orientales, concil. Tolet. 1. c. 20. Brachaten. i. c. 37. can. illud, 95. dist.* Christa, symbolum est, nos esse luctatores contra Diabolum, vt ait Prosper in sententis Augustini, *nu. 34. 2.* In personis, qui confert vel confirmat necessario est episcopus, *c. de his, & c. seq. de consec. dist. 5. c. quamuis, 68. dist. in c. presbyteros, 97. dist. in Actuum. 8. ca. Spiritus sanctus, de consec. dist. 5.* quod & firmat concilium Aurelianense, *can. 3. Meldenle, can. 6.* Aliquando tamen ex causa necessitatis cum episcopus haberi non potuit, fuit ipsum munus presbyteris concessum, *can. peruenit, 95. dist.* Ceterum qui confirmatur, debet excedere septennium, & esse, ni fallor, eius aetatis, in qua pugnandum illi cum daemone, & succubuisse peccatum est. Debetque esse ieiunus & coeessus, excepta causa necessitatis, vt & episcopi conferentes,